

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 4 /08/2015

Αρ. πρωτ. Γ1δ/Γ.Π. οικ.59565

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

ΠΡΟΣ:

Όλες τις Περιφέρειες της χώρας

- α) Γρ. κ. κ. Περιφερειαρχών
β) Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας
(έδρα Περιφέρειας)
γ) Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας
& Κοινωνικής Μέριμνας όλων
των Π.Ε.
δ) Διευθύνσεις Περιβαλλοντικής
Υγιεινής & Υγειονομικού Ελέγχου
Π.Ε.

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : Λαζαρίδου Σοφία
Αναγνωστοπούλου Γεωργία
Παπανικολάου Νίκη
Γκαρέτσου Ελένη
Τηλέφωνο : 213 216 1352, -1793, -1341, -
1163
FAX : 210 88 21 333

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ : «Λήψη μέτρων διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών (πυρκαγιές, σεισμοί, πλημμύρες κ.α.)»

ΣΧΕΤΙΚΑ :

1. Η Υ2/2600/01 ΚΥΑ περί ποιότητας του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (ΦΕΚ Β' 892/2001) όπως τροποποιήθηκε με την ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ. 38295/2007 (ΦΕΚ Β' 630/2007) ΚΥΑ
2. Η ΥΜ/5673/57 Υγειονομική Διάταξη για την απολύμανση του πόσιμου νερού (ΦΕΚ Β' 5/1958).
3. Η με αρ. πρωτ. ΔΥΓ2/οικ42736/16-5-2014 εγκύκλιος της υπηρεσίας μας «Παρακολούθηση Ποιότητας Πόσιμου Ύδατος, Λειτουργίας Συστημάτων Ύδρευσης και Λήψη Μέτρων για την Προστασία της Δημόσιας Υγείας» (ΑΔΑ: ΒΙΦ5Θ-1Χ8).
4. Ο κανονισμός (ΕΚ) Αριθμ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2004, για την υγιεινή των τροφίμων.
5. Η Υ1γ/Γ.Π/96967/12 Υγειονομική Διάταξη (ΦΕΚ Β' 2718/2012) «Υγειονομικοί όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
6. Η με αρ. πρωτ. Υ1γ/Γ.Π./οικ. 9420/19-1-2012 (ΑΔΑ: ΒΟΧΒΘ-ΝΞΨ) εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας με θέμα «Παροχή συσσιτίων και τροφίμων – Αρωγή στις κοινωνικά ασθενέστερες ομάδες».

Σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, όπως δασικές πυρκαγιές, σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις, έντονα καιρικά φαινόμενα, ενδέχεται να απαιτηθεί η λήψη έκτακτων μέτρων για την προστασία των πληγέντων πληθυσμών και της Δημόσιας Υγείας. Σε αυτό το πλαίσιο, και με αφορμή και τις πρόσφατες δασικές πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν σε περιοχές της χώρας, επισημαίνουμε τα εξής:

Α. Για τη διασφάλιση της ποιότητας του πόσιμου νερού οι ΟΤΑ και οι φορείς ύδρευσης που είναι υπεύθυνοι για την παροχή υγιεινού πόσιμου νερού, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών και άλλων συναρμόδιων φορέων, θα πρέπει να διενεργήσουν υγειονομικό έλεγχο λειτουργίας των συστημάτων ύδρευσης

(γεώτρηση ή πηγή υδροληψίας, δεξαμενές, εγκαταστάσεις, δίκτυο διανομής) και **αποχέτευσης** έτσι ώστε να διερευνηθεί η δημιουργία οποιασδήποτε διαρροής ή εισροής ξένων υλών στο δίκτυο που μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα του πόσιμου νερού.

Σε περίπτωση διαπίστωσης βλαβών στο δίκτυο ύδρευσης θα πρέπει να διενεργηθεί άμεσα **λεπτομερής υγειονομική αναγνώριση και διερεύνηση των αιτιών του προβλήματος καθώς και εργαστηριακός έλεγχος μετά από κατάλληλη δειγματοληψία**. Εφόσον υφίστανται βάσιμες ενδείξεις υπέρβασης τιμών ποιοτικών παραμέτρων του πόσιμου νερού θα πρέπει σε συνεργασία με τους υπεύθυνους ύδρευσης να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας της Δημόσιας Υγείας (όπως διακοπή της υδροδότησης, ενημέρωση του πληθυσμού και τροφοδοσία με κατάλληλης ποιότητας πόσιμο νερό, αποκατάσταση της βλάβης, υπερχλωρίωση τμήματος ή όλου του δικτύου ανάλογα με τις συνθήκες κ.α.).

Εφόσον διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχουν βλάβες στο δίκτυο οι υπεύθυνοι ύδρευσης και οι υγειονομικές αρχές θα πρέπει να βρίσκονται σε επαγρύπνηση έτσι ώστε:

- να διενεργούνται συστηματικά έλεγχοι του νερού σε κρίσιμα σημεία του δικτύου ύδρευσης,
- να αυξηθεί η συχνότητα παρακολούθησης και άλλων ποιοτικών παραμέτρων και
- να ελέγχονται οι τιμές του υπολειμματικού χλωρίου.

Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερα επισημαίνεται η σπουδαιότητα διενέργειας υγειονομικής αναγνώρισης για την επισήμανση υπαρκτών ή δυνητικών κινδύνων.

Β. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στη διασφάλιση της **ποιότητας των τροφίμων** με τα οποία σιτίζονται οι πληγέντες, οι οποίοι είναι ήδη καταπονημένοι και επιπλέον λόγω των συνθηκών διαβίωσής τους, ελλοχεύει αυξημένος κίνδυνος τροφιμογενών και άλλων λοιμώξεων.

Λόγω των εκτεταμένων καταστροφών καθώς και των συχνών και μεγάλης διάρκειας διακοπών του ηλεκτρικού ρεύματος, θεωρείται επιβεβλημένο να ενημερωθεί το κοινό για το σωστό και υγιεινό χειρισμό και συντήρηση των τροφίμων.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη διατροφή των πληγέντων στους οποίους διανέμονται τρόφιμα, τα οποία προσφέρουν διάφορες κοινωνικές οργανώσεις, φορείς ή επιχειρήσεις τροφίμων, σε ότι αφορά τις συνθήκες παρασκευής, μεταφοράς, συντήρησης, στον τρόπο διανομής και κυρίως την ποιότητα κατά τον χρόνο διανομής.

Επισημαίνεται ότι η ασφάλεια των τροφίμων σε όλες τις φάσεις της αλυσίδας παραγωγής τους (πρώτες ύλες, παρασκευή, διατήρηση, διακίνηση, μεταφορά, αποθήκευση, διανομή κ.λ.π.), καθώς και η **προσωπική υγιεινή των χειριστών των τροφίμων** αποτελούν πρωταρχικής σημασίας παράγοντες ώστε να αποφευχθούν ενδεχόμενοι κίνδυνοι δημόσιας υγείας.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στον έλεγχο των τροφίμων κυρίως στις περιπτώσεις που γίνεται **μαζική προετοιμασία** και ιδιαίτερα όταν πρόκειται για **τρόφιμα ευαλλοίωτα**. Προσοχή επίσης θα πρέπει να δοθεί στις περιπτώσεις όπου διανέμονται στους πληγέντες **τυποποιημένα τρόφιμα**. Θα πρέπει αυτά να διακινούνται με ασφάλεια και να αποθηκεύονται μέχρι την διανομή τους σε χώρους με απόλυτη τάξη, καθαριότητα και με συνθήκες συντήρησης τέτοιες ώστε να αποφεύγονται τυχόν αλλοιώσεις ή επιμολύνσεις τους.

Απαιτείται **εντατικοποίηση των ελέγχων** που διενεργούν οι αρμόδιες υπηρεσίες σε όλες τις φάσεις της αλυσίδας παραγωγής των τροφίμων, οι οποίοι θα πρέπει να είναι ενδεδειγμένοι και να καλύπτουν όχι μόνο την παρασκευή αλλά και την μεταφορά, προσωρινή αποθήκευση μέχρι την παράδοσή τους στους πληγέντες.

Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι:

Αν διαπιστωθεί οποιαδήποτε αλλοίωση στην οσμή, τη γεύση, το χρώμα και την υφή των τροφίμων πρέπει οπωσδήποτε να απορριφθούν, μαγειρεμένα ή όχι.

- Να αποφεύγεται η παραμονή των τροφίμων εκτός ψυγείου.
- Τα προμαγειρεμένα τρόφιμα πρέπει να καταναλώνονται μετά την ολοκλήρωση του μαγειρέματός τους.
- Να ελέγχεται πάντοτε η ημερομηνία λήξης στα συσκευασμένα τρόφιμα.
- Το έτοιμο φαγητό πρέπει να καταναλώνεται αμέσως μετά την διανομή του.
- Τα περισσεύματα φαγητού να πετάγονται στα απορρίμματα.
- Τα φρούτα και τα λαχανικά να πλένονται πολύ καλά πριν καταναλωθούν.
- Προσοχή στο γάλα, στα γιαούρτια, στα τυροκομικά προϊόντα, στα σάντουιτς και στα γλυκά. Να διατηρούνται εντός ψυγείου.
- Κονσέρβες φουσκωμένες, σκουριασμένες ή κτυπημένες να πετάγονται αμέσως.
- Να τηρούνται οι κανόνες ατομικής υγιεινής

Γ. Επίσης ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί και στις εγκαταστάσεις των ξενοδοχειακών μονάδων και των πλοίων, οι οποίες θα φιλοξενήσουν πληγέντες ή άτομα, τα οποία θα μεταβούν στις πληγείσες περιοχές για συνδρομή και βοήθεια.

Ιδιαίτερη σχολαστικότητα απαιτείται στον έλεγχο που αφορά:

- Συστήματα κλιματισμού και αερισμού
- Πόσιμο νερό και ειδικότερα στο νερό που διατίθεται για ανθρώπινη κατανάλωση εντός των εγκαταστάσεων των πλοίων
- Αποχωρητήρια, διαχείριση λυμάτων και υγρών αποβλήτων
- Διαχείριση απορριμμάτων
- Προσωπικό (κανόνες ατομικής υγιεινής)
- Ποιότητα των τροφίμων

Δ. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που θα απαιτηθούν εγκαταστάσεις πληγέντων (σκηνές σε ανοιχτούς χώρους, προκατασκευασμένες οικίες κ.λπ) θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των νέων συνθηκών ύδρευσης και αποχέτευσης που προκύπτουν, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων ορθής διαχείρισης των στερεών αποβλήτων (αστικά απόβλητα, αδρανή υλικά κ.α.). Επιπλέον, ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να λαμβάνεται για την προστασία των πληγέντων από ενδεχόμενη έκθεσή τους σε ερπετά, τρωκτικά, αρθρόποδα κ.λπ.

Ε. Στα πλαίσια διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας σε περιπτώσεις φυσικής καταστροφής, ένα από τα ζητήματα που πρέπει να διερευνηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες είναι η **εμβολιαστική κάλυψη των πληγέντων**, ιδίως των παιδιών και η άμεση παρέμβαση σε περιπτώσεις που αυτό απαιτείται για τη θωράκιση του πληθυσμού.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η **Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι ο αρμόδιος φορέας για την οργάνωση και το συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης** καθώς και για την εκπόνηση ή έγκριση σχεδίων δράσης πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών για την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Υγείας

Ι. Μπασκόζος

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
5. Γραφείο Γενικής Διευθύντριας Δημόσιας Υγείας και Υπηρεσιών Υγείας
6. Γ1δ (3)

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. **Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης**
Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Σταδίου 27, 101 83 Αθήνα
2. **Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας**
Ευαγγελιστρίας 2, 105 63 Αθήνα
3. **Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένων Διοικήσεων**
4. **Κεντρική Ένωση Δήμων**
Ακαδημίας 65, 115 21 Αθήνα
(με την παράκληση να ενημερώσει όλα τα μέλη της)
5. **Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων**
6. **ΕΔΕΥΑ**
Παπακυριαζή 37-43, 412 22 Λάρισα
(με την παράκληση να ενημερώσει όλα τα μέλη της)
7. **ΕΥΔΑΠ**
Ωρωπού 156, Γαλάτσι
8. **ΕΥΑΘ**
Εγνατίας 127. Θεσσαλονίκη
9. **Όλες τις Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας**
10. **Ε.Σ.Δ.Υ.**
Λ. Αλεξάνδρας 196, 115 21 Αθήνα
11. **ΚΕΕΛΠΝΟ**
 - A. **Γραφείο Προέδρου**
Αγράφων 3-5, 15123 Μαρούσι
 - B. **ΚΕΔΥ**
Α. Φλέμινγκ 34, 166 72 Βάρη Αττικής
12. **ΣΕΠΥ**
Πειραιώς 205, 118 53 Αθήνα
13. **Γενικό Χημείο του Κράτους**
Τσόχα 16, 115 21 Αθήνα
14. **ΕΦΕΤ**
Κηφισίας 124 & Ιατρίδου 2, Αμπελόκηποι, 11526 Αθήνα